



БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2012 ГОДИНА

През второто тримесечие на 2012 г. БВП възлиза на 19 007 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 9 718 млн., като на човек от населението се падат 1 330 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 0.5% на БВП през второто тримесечие на 2012 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и с 0.3% спрямо първото тримесечие на 2012 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през второто тримесечие на 2012 г. възлиза на 19 007 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 2 602 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.52636 лв. за щатски долар БВП възлиза на 12 452 млн. долара и съответно на 1 705 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 9 718 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 330 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през второто тримесечие на 2012 г. възлиза на 16 408 млн. лв. по текущи цени.

През второто тримесечие на 2012 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката се увеличава с 0.5 процентни пункта и достига 5.4%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.5 процентни пункта и достига 33.4%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, запазва дела си от 61.2%, както и през съответния период на предходната година.

¹ **Брутният вътрешен продукт (БВП) по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутна добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите (които не са разпределени по сектори и отрасли). БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика;

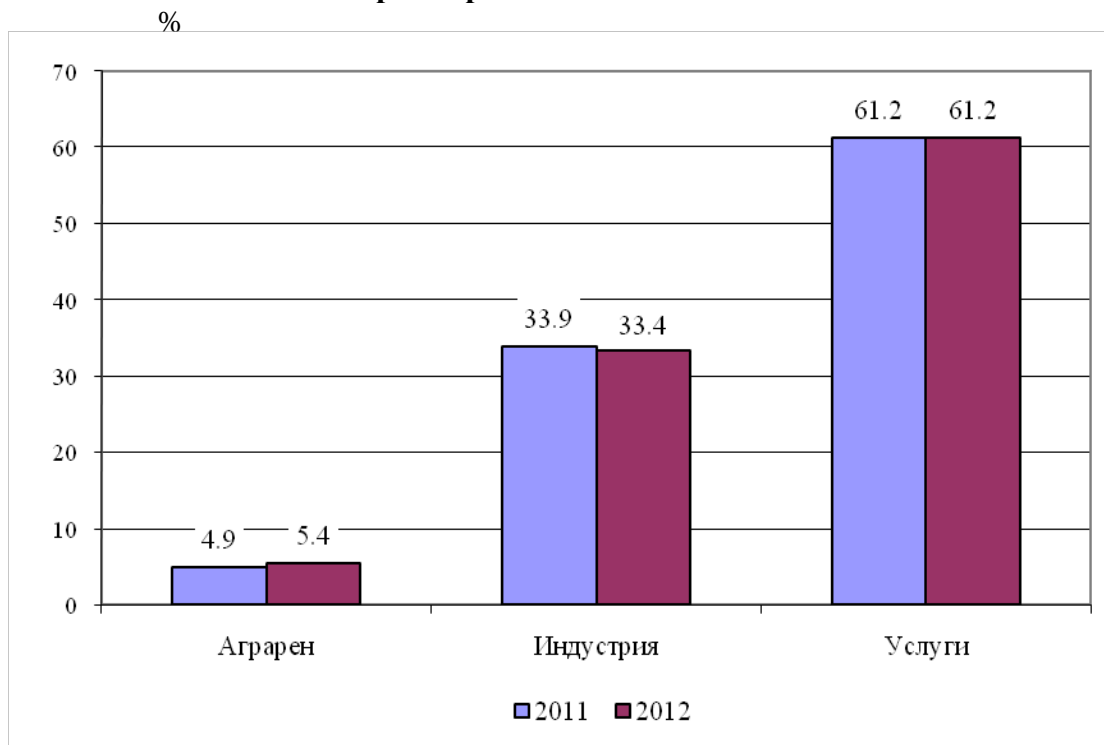
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване), плюс износа на стоки и услуги, минус вноса на стоки и услуги;

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутна добавена стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.



Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през второто тримесечие на 2011 и 2012 година



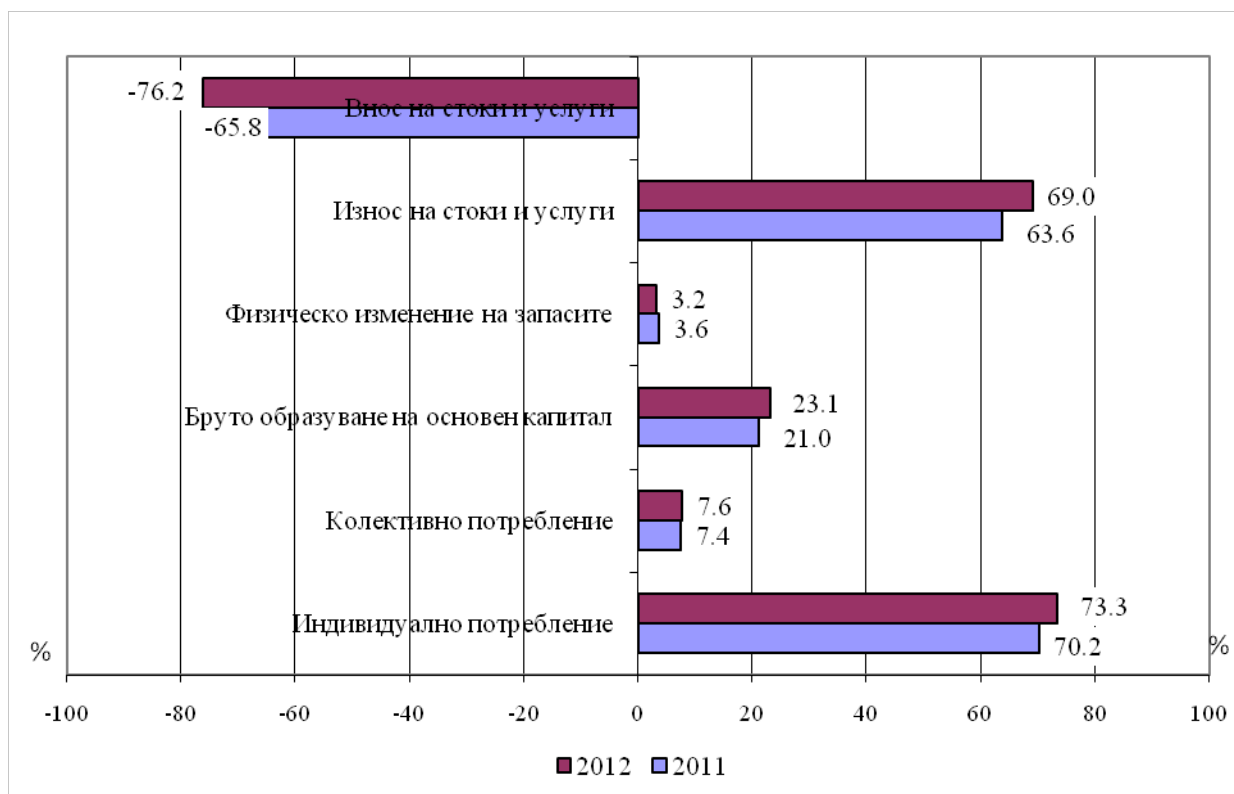
За крайното потребление¹ през второто тримесечие на 2012 г. се изразходват 80.9% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 23.1% от произведения БВП, докато външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно в размер на 1 363 млн. лева.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.



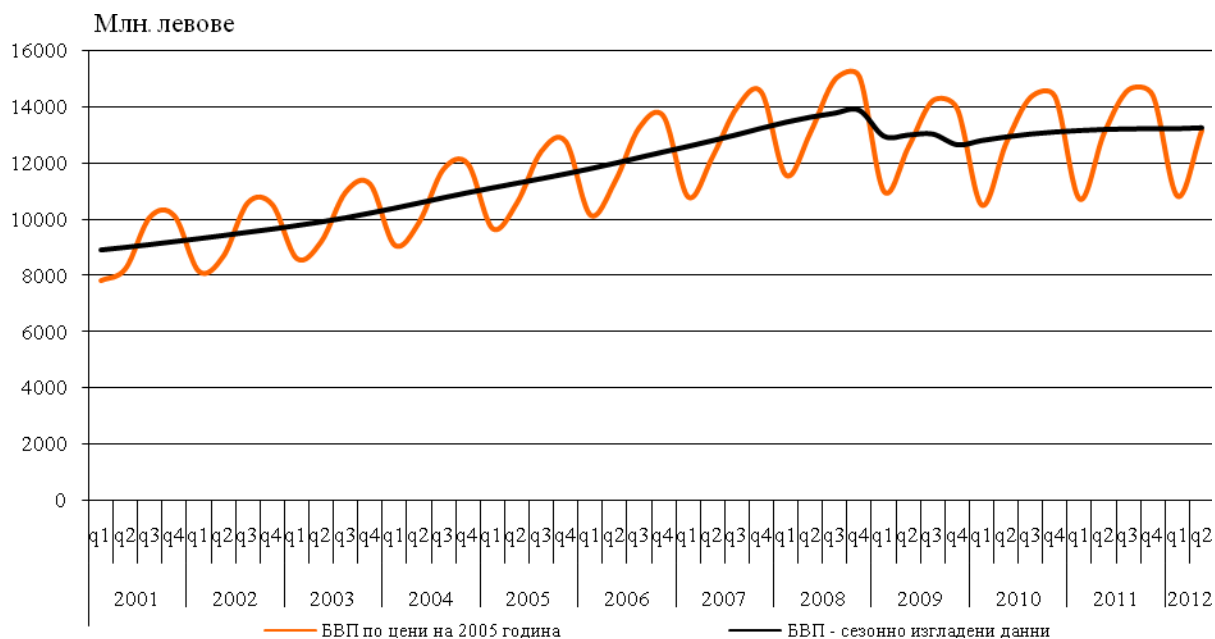
Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през второто тримесечие на 2011 и 2012 година





Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Фиг. 3. БВП по тримесечия
(По средногодишни цени на 2005 година)



Тримесечни изменения

През второто тримесечие на 2012 г. БВП¹ нараства с 0.3% спрямо първото тримесечие на 2012 г. (табл. 2 от приложението), докато брутната добавена стойност в икономиката се увеличава с 0.6%.

По предварителни данни за второто тримесечие на 2012 г. крайното потребление бележи ръст от 2.4% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „[Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане](#)”. Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти. Параметрите на модела за сезонно изглаждане се определят в началото на всяка календарна година, както и при промяна на използваната класификация на икономическите дейности. Така определеният модел се използва за ревизиране на сезонно изгладените стойности за тримесечията в рамките на динамичните редове. От септември 2011 г. данните в областта на националните сметки се представят по КИД - 2008. Повече информация може да се намери в тематичната рубрика „Брутен вътрешен продукт”, методология: [Тримесечни сезонно изгладени данни](#).



капитал нараства с 1.5%. Същевременно износьт и вносьт на стоки и услуги се увеличават съответно с 3.4 и 7.6%.

Годишни изменения

БВП нараства с 0.5% през второто тримесечие на 2012 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През второто тримесечие на 2012 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутна добавена стойност намалява с 0.3%. Динамиката на брутна добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: аграрния сектор - с 9.6%, в промишлеността - с 1.3%, в търговията, транспорта, хотелиерството и ресторантьорството - с 0.9%, във финансовия сектор - с 3.2%, в професионалните дейности и научните изследвания - с 13.3%, в операциите с недвижими имоти - с 2.0%. Строителството запазва равнището си спрямо съответното тримесечие на предходната година. Създаването и разпространението на информация, държавното управление, образованието, хуманното здравеопазване, социалната работа и другите услуги имат отрицателен принос в добавената стойност и отчитат намаление през разглеждания период.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има индивидуалното потребление с 2.9%. Колективното крайно потребление отчита спад спрямо съответното тримесечие на предходната година с 1.0%. Вносьт на стоки и услуги отбелязва ръст от 8.6% спрямо съответното тримесечие на предходната година, а износьт нараства с 3.9%.



Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на „Европейската система на национални сметки, 1995” (ЕСНС '95) - издание на Евростат, приети с Регламент 2223/96 на ЕК.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в интернет страницата на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 15 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. За официална е приета оценката на БВП по производствения метод. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Национални сметки.



Приложение

Таблица 1
Брутен вътрешен продукт за второто тримесечие на 2012 година¹

		Второ тримесечие на 2012 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	16408	100.0	86.3
2	Аграрен сектор	890	5.4	4.7
3	Индустрия	5481	33.4	28.8
4	Услуги	10037	61.2	52.8
5	Корективи	2599		13.7
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	19007		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	15368		80.9
8	Индивидуално	13925		73.3
9	Колективно	1443		7.6
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	5002		26.3
11	В основен капитал	4400		23.1
12	Изменение на запасите	602		3.2
13	Външнотърговско салдо (14-15)	-1363		-7.2
14	Износ на стоки и услуги	13115		69.0
15	Внос на стоки и услуги	14478		76.2
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходно тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходна година			
		Q3 2011	Q4 2011	Q1 2012	Q2 2012	Q3 2011	Q4 2011	Q1 2012	Q2 2012
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	-0.4	-0.3	-0.3	0.6	1.6	0.4	-0.2	-0.3
2	Селско, горско и рибно стопанство	2.4	2.9	6.4	-2.3	0.0	4.9	12.7	9.6
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-0.6	1.3	0.1	0.6	5.7	5.1	1.8	1.3
4	Строителство	14.3	-14.1	0.8	1.0	11.1	-4.8	-1.1	0.0
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.1	-0.4	0.9	0.4	-8.3	1.7	2.6	0.9
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.8	0.0	-1.9	-1.1	1.1	1.7	-2.3	-1.1
7	Финансови и застрахователни дейности	0.9	-0.1	-1.3	3.7	0.4	2.6	0.9	3.2
8	Операции с недвижими имоти	0.7	1.2	-0.7	0.9	1.2	2.4	2.8	2.0
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	3.8	4.3	-3.2	8.2	7.2	10.2	-2.4	13.3
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.5	-1.2	0.0	-0.6	-0.2	-0.7	-1.4	-1.3
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-1.2	-6.2	-7.5	12.7	-7.7	-12.8	-19.2	-3.4
12	Корективи	3.3	-0.3	4.3	-2.2	2.3	0.9	8.1	5.1
13	Брутен вътрешен продукт (1+12=14+17+20+23)	0.1	0.1	0.0	0.3	1.4	0.9	0.5	0.5
	<i>По елементи на крайното използване:</i>								
14	Крайно потребление (15+16)	0.7	0.6	-0.5	2.4	1.5	-1.8	1.5	3.2
15	Индивидуално	0.5	-0.4	0.5	2.4	1.2	-0.4	1.0	2.9
16	Колективно	-0.6	0.6	-2.1	1.2	-2.6	-0.1	-2.1	-1.0
17	Бруто капиталобразуване (18+19)
18	В основен капитал	-2.7	-1.2	0.4	1.5	-7.4	-10.5	-5.4	-2.1
19	Изменение на запасите
20	Външотърговско салдо (21-22)
21	Износ на стоки и услуги	0.5	2.8	-2.9	3.4	5.3	11.9	-0.1	3.9
22	Внос на стоки и услуги	1.5	0.2	-0.8	7.6	8.9	5.2	0.0	8.6
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2005 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2005 година. Повече информация за прилаганите методи може да се намери в тематичната рубрика „Брутен вътрешен продукт”, методология: [Измерване на ефекта от промени в обема и промени в цените](http://www.nsi.bg/otrasal-metodologia.php?otr=10). Тримесечни сезонно изгладени данни - методология (<http://www.nsi.bg/otrasal-metodologia.php?otr=10>).